

EL CAMP DE TARRAGONA

Any I

Setmanari Nacionalista d'Acció Catalana

Núm. 11

ES PUBLICA ELS DIJOUS

TARRAGONA, DIMARTS 11 DE SETEMBRE DE 1923

CONDICIONS: No es tornen els originals.—
Els treballs es publiquen sota la responsabilitat dels
respectius autors.

PREU DE SUBSCRIPCIÓ: 2'50 PTES. TRIMESTRE

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: CARRER D'AUGUST, 11, PRINCIPAL

La noble caiguda

Munta de la història de Catalunya una columna de fum i de foc, amb l'estrèndia dels tocs bèl·lics i la victòria del combat... És la caiguda, és la fi de la llibertat política de Catalunya. Els catalans, en la guerra de Successió, van saber donar un esclat gloriós al capítol final d'un llarg procés de nacionalització i esclavatge.

La caiguda era inevitable. Se la podia ajornar, però no se la podia impedir. Les generacions successives dels catalans, a partir de les primeries del segle XV, havien anat aprimant i enterbolint llur esperit nacional. Havien permès que en el Casal de la nació s'hi fessin goteres i esquerdes. I així propassaren dels mateixos, inconscientment, l'enfonsada que més tard havia de venir.

Molts catalans van enlluernar-se per la monarquia dels altres, per la llengua dels altres, per la història i la glòria dels altres. I allò que al principi només era una invasió a casa nostra d'un poder reial estrany, i d'una llengua forastera i d'un esperit diferent, acabà amb una invasió militar, que per la força formidable dels exèrcits de les dues Corones—França i Espanya—aixafà la resistència heroica dels darrers catalans nacionalment lliures.

En aquest dia de record piadós per als defensors de Barcelona, hem de tenir present que aquells catalans, com els catalans de l'any 1640, pagaren amb la sang, més encara que les culpes pròpies i els propis errors, les culpes i els errors de les generacions anteriors. És veritat que, pel llenguatge i pels sentiments apareixen més com a regionalistes que com a nacionalistes. Però havien rebut, en aquest part, una mala herència. El patrimoni de la consciència nacional i de l'orgull de pàtria havia arribat molt disminuït a les seves mans.

Els catalans del començament del segle XVIII, haurien pogut posar al procés històric de la davallada un final apagat i silenciós, vulgar i migrat. No ho feren així. Amb el sacrifici de les hisendes i les vides, del patrimoni i de la sang, escriviren l'escena final, gloriós i heroica, del drama de la nostra nació.

Els catalans de l'any 1714 donaren la sang en l'hora de la derrota. Quan arribi l'ocasió de reconquistar la llibertat perduda, els catalans del nostre segle sabran donar la sang per la victòria.

ASPECTES

La nova festa nacional

No sé on vaig sentir plànyer que la festa nacional de Catalunya fos commemoració d'un heroic caigut i no d'un vencedor. "Els segadors", que acompanyen a aquesta festa, són també un plànyer, una cançó trista. I això sembla que projecti una ombra aclaparadora sobre Catalunya; sembla ofegar-la, fer-la un poble trist, sense virilitat i sense sang. Sembla que tingui de desenrotjar-la, de restar-li energies pel combat.

Però no hi ha res d'això, sinó ans el contrari. Un heroi vencedor ens deixaria satisfets de nosaltres mateixos. Ens faria, potser, l'efecte que la nostra història és acabada i que res més no ens resta a fer que els actes brillants de les commemoracions tumultuoses. Però un heroi caigut, en canvi, com ens revolta! Com arbora en nosaltres el desig de la revenja! Com ens assenjala on són i qui són els nostres enemics! Com fa possible que l'ofrena de les flors d'ara, esdevingui un jorn l'ofrena d'unes flors de sang!...

Ara per ara convé que la nostra festa nacional sigui una trista recordança; una data amarga que, sense avergonyir-nos, pugui fer-nos sentir tot el pes de la nostra dissort, palestar-nos la nostra esclavitut.

Ja s'atansa, però, la diada en la qual la nostra festa patriòtica serà la commemoració d'una victòria. Però aleshores, sota el cel blau, podrem desplegar lliurement les senyeres barrades, sense por d'una policia estrangera, sense por que uns exèrcits d'ocupació puguin fer-nos les abatre, sobre els nostres braços vergonyosament desarmats.

DOMÈNEC GUANSÉ

L'abraç a la bandera

Veieu en Rafel Casanova caient abraçat a la bandera de la ciutat; i veieu en aquest caure i en aquest abraçar com fou el seu patriotisme.

Ell cau abraçat a la bandera com a la suprema amada, la Pàtria. En Rafel Casanova, primer magistrat de la ciutat, cap del Consell de Cent—una de les corporacions governatives més assenyades que hi han hagut—quan arriba l'hora decisiva, quan ve l'hora del suprem esforç, fent voleiar la bandera de la ciutat es posa al davant dels defensors; i en caure la ciutat—que fou com caure Catalunya—ell cau abraçat a la bandera, a l'ànima de la ciutat, al seu gran amor; cau abraçat a la Pàtria, cau abraçat a Catalunya. En els seus braços va restar defallida Catalunya fins que en els nostres temps l'hem tornat a fer viure.

Aquest abraç de Rafel Casanova a la bandera, és d'una elegància exemplar, és al mateix temps el suprem abraç la suprema ofrena i el suprem dolor. Ell, va volguer aconsolar el dolor de l'amada, amb el seu propi dolor.

Caure abraçat a la bandera, apassionadament, romànticament si es vol, després d'haver fet assenyadament i pràcticament el que calia per defensar-la, és tota altra cosa que cooperar servilment a la prosperitat dels enemics i embolcallar-se amb la bandera, enrogida de la pròpia sang, és cosa ben diferent que engiponar-se vanitosament els uniformes dels funcionaris enemics i compartir la seva tasca.

JOSEP M. CASAS DE MULLER

GLOSSARI

1714-1923

Heu's aquí la pàtina de les centúries en mirífica orfebreria sobre les nostres armes. Heu's aquí els robins vivids de la sang dels herois com fulguren sota la tenuïtat d'aquest vel·lari aurífic de la pols excelsa dels segles. Són vibràtils com ho eren a la posta d'aquell onze de Setembre episòdic. Son tan vius ara en les nostres armes com ho eren en el pit del Conceller; que les colors heràldiques no s'afebleixen sinó per la defecció dels combatents i quan es porta als llavis una cançó de llibertat, totes les gotes d'una sang vessada són d'una vermellor tan viva, tan fulgida que són talment bocins de vida, bocins de cor que s'aglutinen, es fonen i esmalten meravellosament aquell drap esplèndid que es sang de la nostra sang i vida de la nostra vida.

La nostra sang és generosa. L'hem vessada múltiples vegades amb una profusió estoïca. L'hem vessada inútilment; n'hem vessat tanta que potser quan la necessitem per a nosaltres no en quedarà. Aquella intervenció en la Gran Guerra no fou sinó un idealisme ben poc fruitós. Mireu com arreeconen una bandera banyada en les llegendàries i obscures aigües del Rhin i que porta la mirada impresa de dotze mil voluntaris. Dotze mil voluntaris! Quina esperança!

Tots els pobles del món que tenen la flama d'una guerra encesa per la seva lliberació són en revolta manifesta, tenen un rifle a la mà i mantenen tot morint. A nosaltres ens han junyit les mans mentre ens afusellen per l'espallla.

Germans d'Irlanda, germans de Polònia que heu lluitat contra d'homes cults i teniu una esperança fundada.

Germans del Rif, si, perquè no dir-ho, lluiteu contra la Fatalitat però lluiteu amb les armes i sou més sortosos. Lluiteu per la vostra llibertat i el turbant i la xilaba no són més que una distintiva modalitat. Potser els vostres pares foren sotmesos i mataren un anyell i els feren cridar uns visques al pas de l'invador del vostre territori, però vosaltres, peant de dents, tenieu unes guspies inflamades en els ulls. I els petits de llavors ja desapareixen.

Germans del Rif, nosaltres no voldríem desaparèixer, que vosaltres també sou un poble lliure i les nostres bales, en una diabòlica marrada, ens foraden la vela de la nostra nau.

Nosaltres ens ho hem de guanyar a pols, encara.

Dos cents anys que duïem un glavi ideal a la mà i un bandera a l'altre. Dos cents anys que una pluja de bales ens cau sobre el pit i tenaçment tornem a enlairar aquesta bandera cada cop més heroica i cada cop amb noves greques dibuixades pel plom invador. Sobre els nostres fronts cara al cel, s'hi dibuixa un somri immortal. Sempre serem la eterna raça que lluita per la seva eterna llibertat.

FLOC.

Patriota primer de tot, jo no poso res per damunt d'aquest títol.

GAMBETTA.

L'espasa del Capdill

O poble meu, ton gest innoble mira, t'han posat d'arlequí les vestidures: ¿què en feres de la teva dignitat, de ton orgull guerrer i tos blasons i ton noble penó? Un feix en feres i el tirares als peus de gents estranyes. Aixeca l'esperit, ¿no't sens de les senyals que les cadenes t'han fet en els turmells? Aça ton front abatut com s'abat el front esclau, als peus de son senyor. Si tens ton braç segur, si no et tremola la mà d'enervament, tos pergamins despenja, avergonyeix't de ton present amarg. Un jorn de glòria embriagat de victòria i de fadiga, vora la ruta triomfal jagueres i't dormires incaute com es dorm un infant laç de juguesques. O letargi fatal! Un poble errivol vetllà ta son i amb màgics sortilegis arrebassà ta porpra, ta cuirassa i ton elm de guerrer: vestí ton cós de draps, ton front amb cenra i't cobrí ja per sempre més d'oprobi. Cent i cent voltes has negat ta pàtria i en ton enviliment has refusat ta llengua per la de ton senyor que un jorn alçares de sa gran postració. Aixecat, pàtria meva; en les estrelles posa per un instant tos ulls. ¿No hi mires brillar la espasa del Guerrer encesa de noble indignació? Ta gesta d'humil esclau, l'horrible vilipendi vol esborrar d'un cop: Aixecat del llot en que has caigut. Recobra ton esperit guerrer i aquell magnànim i brau Conqueridor i capdill nostre, sortirà de la tomba i amb sa espasa, en ton muscle humiliat darà altra volta tres vegades un cop que t'ennobleixi.

PROSR.

Els herois

Què fóra de la pàtria sense els herois? Es concebible una pàtria sense herois? Quin seria, en realitat, el camí de la grandesa i de la civilització? Com s'empujarien els pobles a nacionalitat, sinó al cruentíssim preu del sacrifici dels millors, dels savis i dels herois.

Amem les coses els homes en proporció del que costen i de la intensitat excepcional de dolor o esforç que esmercem en assolir-les. Un heroi, és un preu i una mesura per un poble. Un heroi, és una mida-estalou i uua experiència verdadera de la energia d'una humana col·lectivitat. Un heroi, és el grau de capacitat de dolor i saviesa de certa agrupació d'homes. I tant més s'enlaira damunt d'un normal promig d'humanitat, tant més i més precisament fixa, la valor psicobiològica i antropomental d'una nacionalitat.

Només els grans pobles tenen herois. I aquests grans pobles, poden ésser, i sovint són,—com l'antiga Grècia i Catalunya,—territorialment, molt petits. Però, l'oprobi més gran, la vergonya més roent, la infàmia més immoral i més abjecta que pot ferir a un gran poble, és aquesta iniquitat sense nom de posseir veritables herois i mancar de llibertat,—ésser obligat a honorar-los fraudulentment, com qui comet un delict.

Així deuen encara d'honorar els catalans llurs herois:—amb el trist sentiment de la cosa prohibida, del fet il·legal,—com si davant de natu-

ra i dels demés homes, prohibida cosa i fet il·legal fossin la pura, la santa, la inexpugnable catalanitat eterna de les ànimes dels catalans.

Fins a quan deu de durar aquest deshonest estat de coses? Es que no caldria pensar d'una bona vegada, profundament, terriblement, decididament, en rentar-se la cara d'aquest estigma insuportable? Es que els catalans no serien fills de llurs herois? Herois tingueren. Per què no n'han de tenir novament? I l'honor propicia sinó s'acosta, cal atraure-la i crear-la. Aquest és l'heroi. El que cal. El que, amb el seu heroisme, sap honorar als herois de la pàtria catalana.

Així diuen alguns catalans, avui 11 de Setembre de 1923, remembrand l'onse de Setembre de 1714. Res més.

CRISTÓFOR DE DOMÈNEC.

Setembre 1923.

La pàtria és un sér històric. És una persona moral que té un passat, que té consciència d'ella mateixa i que vol continuar-se en l'esdevenidor. Conté, doncs, una doble força, la d'un fet i la d'una voluntat. Descansa alhora sobre les tradicions i sobre un consentiment prolongat.

Oració de l'onze de Setembre

Agemollat davant la Mare de Déu de les Dolors i gualta el glavi que li ensagna el cor: d'una manera semblant l'enemic, un dia obrirà el teu pit.
(A la Mare Polonesa.—Mickievicks)

Santa Maria del punyal daurat que vetlleu el meu son de cada dia, per què m'haveu pujat tan resignat, sense fel, ni flameta de follia?

Cada matí de l'any, en fer-se clà, m'obriu de mica en mica les parpelles i la carícia de la vostra mà em deixa un rou de llum damunt les celles.

I quan us veig amb el punyal lluent, tan dolça de posat i resignada, de l'odi i del dol en faig un lament i l'animeta em queda asserenada.

I em senyo el front i veig el cel més blau i em senyo el llavi i tinc la veu més clara i em senyo el pit i hi neix una ampla pau que l'esperit se n'omple i se n'amara.

Però avui, no; que m'han vetllat amb Vos les ombres del Fossar de les Moreres i em sembla que a les vostres set dolos altres dolors s'ajunten més severes

I el vostre front serà, sempre tan blanc, avui el veig, amb cremor de mes nines, un xic morat d'una suor de sang, com si us haguessin coronat d'espines.

Finis el punyal que semblava, encisat, que no gósés entrar per la ferida, avui veig que el dueu més enfonsat i té la fulla més envèrmellida.

I em senyo el front i el pensament m'hi bull i em senyo el llavi que se'm migpartia i em senyo el pit i me'l sento remull d'un glop de sang que el seny enterbolia.

I al cercar-vos a Vós, esmaperdüt, veig dret al meu davant que ja em sotjava, com la Creu de la meva joventut, vostre punyal daurat que encar sagnava.

VENTURA GASSOL.

Els herois anònims

Cada any, en arribar la data de l'Onze de Setembre, la Catalunya dels neguits patriòtics ret el tribut de la seva recordança a la gloriosa figura de Rafel Casanova.

Catalunya fa bé d'honorar aquest home magnànim i heròic que sempre tingué la seva preclara intel·ligència posada al servei de la Pàtria. Rafel Casanova és espill de catalans Qui va saber coronar una vida de treballs i de sacrificis per la Pàtria amb el gest apoteòsic que l'aixecà a la categoria d'heroi en aquell moment agut de la pèrdua de les nostres llibertats, bé mereix de tots els bons patriotes un recordatori devot almenys una vegada a l'any.

Cal, sí, que els catalans honorem el nostre heroi-símbol. Però cal, també, que en aquesta data una mica luctuosa i un bon troç febrerenc de l'Onze de Setembre, fem recordança de tots aquells catalans anònims que per la Pàtria han viscut i han mort i el sacrifici dels quals, relativament, qui sap si es podria comparar al del Conseller en Cap que cada any s'enduu els nostres entusiasmes.

Les pàtries tenen una munió d'herois petits que no marquen fita ni tan sols aconseguen l'honor d'una menció en les històries nacionals. Herois petits, no pas per la curtedat del sacrifici llur, sino més aviat per la posició-humil que en les rengleres dels ciutadans tenien assenyada. Aquests herois amagats i anònims que les històries no citen per a res, són els que la passada guerra ens dugué a batejar amb l'apel·latiu comú del "soldat desconegut". Amb això els grans pobles combatents tingueren un bell encert. Era necessari que d'una manera o altra, fos honorat el sacrifici de l'home que dona la vida per la Pàtria lluitant en les files anònimes d'un exercit.

Això és el que hem de fer aixímateix els catalans. Mentre oferim els nostres fervors a Rafel Casanova, dediquem, almenys, un record a tota la massa de catalans que per Catalunya han perdut la vida. Són a milers els que cal honorar. Perquè en les files dels herois de la Pàtria hem de catalogar-hi, no solament els que han mort vessant la sang al cop d'espasa de l'enemic, sino també tots aquells altres que gota a gota l'han anat eixugant en el treball de cada dia, segurs que així oferien a Catalunya el millor que els era a l'abast.

Una branca de l'orer per Rafel Casanova, però també un record ben efusiu i ben ample per al conjunt dels herois humils i desconeguts de la Pàtria nostra.

JOAN GARÍ.

Acció Catalana a les comarques tarragonines

Totjust anunciada la pròxima excursió patriòtica dels elements d'Acció Catalana a les comarques tarragonines, s'ha despertat arreu de les nostres contrades enorme entusiasme.

Els fervents patriotes del Camp i Priorat, de la Ribera de l'Ebre i de la comarca tortosina, han copsat la transcendència patriòtica que tindrà, sens dubte, l'anunciada excursió dels nostres amics de Barcelona; han vist plaents, l'imminència d'un poderós redreçament de l'ànima nacional a les terres tarragonines, tanmateix que a Girona, amb el magnífic aplec de Castelló d'Ampuries a Barcelona amb un seguit d'actes, l'èxit dels quals ha estat la plena consagració dels ideals de la llibertat incondicionada de Catalunya, i darre'ament a Lleyda, la Lleyda Catalaníssima, malgrat les petites

travetes infantils que han volgut inerpolar els vells cacics desprestigiats.

Hem rebut ja nombroses lletres d'encoratjament d'amics nostres de les viles tarragonines i més a més innumerable sol·licitud de que els apòstols de la llibertat de la Pàtria deixin la bona llover a tots els pobles de la comarca.

A tots agraïm el seu entusiasme en nom de Catalunya; solament podem avançar-los, però, que els nostres amics venen disposats a esmerçar totalment llurs forces espanyolant els sacratíssims ideals de la Pàtria.

Els Delegats

per la "Triple Aliança"

Dilluns al vespre arribaren a Barcelona els delegats de Galícia i Euzkadi per la "Triple Aliança".

A l'estació de França baixaren els senyors Julià Arrien i Jesús Maria Leizaola, delegats de la Comissió Nacionalista Basca.

Pel baixador del passeig de Gràcia arribaren el senyor Alfred Somoza, delegat de la "Irmandade da Faia", els senyors Eies de Gailaztegui, president de la Joventut Nacionalista Basca, Josep Domingo Arana, de l'agrupació de Mevdigoxales, el director del diari *Aberrri*, senyor Echebarria, i el redactor del mateix diari, senyor Manuel Eguileor, tots ells delegats oficials del Partit Nacionalista Basc. Han anat també, acompanyar-los els senyors Joan Carles Isuzi, Jesús Landa i Manuel Robles, i dotze espatadantzaris.

Acudiren a rebre'ls consellers, regidors, diputats i altres personalitats d'Acció Catalana, i un públic molt nombrós que acollí la presència dels il·lustres hostes amb nodris aplaudiments i amb visques a Euzkadi i a Galícia, que contestaren els visitants amb visques a Catalunya. Fou una rebuda entusiasta i cordial.

Acabat, es dirigiren en automòbil al miting del Centre de Dependents, provocant llur arribada un entusiasme indescriptible.

En sortir del miting, visitaren *La Publicitat*, essent rebuts per la Direcció i redactors del nostre estimat colega de Barcelona.

L'aliança de llibertat

En la data històrica de l'onze de setembre de 1714, la força despòtica de l'unitarisme castellà i francès arrepassava a Catalunya les seves llibertats regades amb sang. En la data de l'onze de setembre de 1923, a la ciutat màrtir d'un dia, comença les seves tasques l'aliança de la llibertat.

En el lloc que moria En Rafel de Casanova, era la resta d'Espanya la que trepitjava la llibertat d'un poble i la que li posava el dogal d'esclau. En el mateix lloc, al peu del monument que honora al heroi i als màrtirs, una corona simbòlica, la corona de les llibertats de les nacionalitats peninsulars, dirà que aquella resta d'Espanya ara és ja més petita, que ara ja no van quedant més que les tristes runes d'una casa que cau, perquè al entorn de les runes, les heures vives dels pobles que tornen a la vida, als peus d'En Rafel de Casanova, amb l'austera corona de l'orer, hi va la fermaça d'una amistat de llibertat i de joventut.

Bascs i gallecs, pobles germans nostres, pobles sotmesos al jou comú de l'enemic, amb les mans enllaçades i el cor enlaire, pactaran l'aliança de la llibertat, l'aliança de les eures vives que no volen morir entre les runes de la casa caiguda.

Benvinguts sigueu, pobles germans nostres, pobles germans en

esclavatge i germans en anhel de llibertat. Que la tasca comu ens sigui profitosa a tots!

En la converç amical i de germanor hi planarà l'esperit d'En Casanova. Si en 1714 passà una ventada de mort, avui, en l'onze de setembre de 1923, hi ha un nou oreig, l'oreig de la victòria.

Benvinguts sigueu!

Pàtria i Excursionisme

Amb un plé a vessar, el diumenge al vespre, es celebrà en la "Cooperativa Obrera Tarraconense", la anunciada festa del cap d'any de la fundació de la "Joventut excursionista catalana". La sala elegantment adornada, presidint les nostres quatre barres, tenia la impressió agradívola i donava la sensació de que tots els moments fins els que es dediquin a l'esport serveixen per a la glorificació i honor de Catalunya.

Ben impresionats de l'ambient catalanesc que s'hi gaudia, varem assistir a tan simpàtica festa de la qual en donarem un lleu reflexe, ja que l'espai no ens ho permet.

El President de la "Joventut excursionista catalana" obrí l'acte, fent breu resenya de les dificultats vençudes i de l'apoi desinteressat de la Cooperativa que els obrí el camí del progrés; avui es troben amb molts socis i amb moltes excursions empreses. Agraïx a tots els assistents sa presència a l'acte, i seguidament dona la paraula al secretari de la novella entitat senyor Poblet.

Ens llegeix la memòria de l'entitat i els actes celebrats, (essent aplaudit).

En Sans ens recita dues poesies que foren del gust de tots, puig en acabar foren ovacionades.

En Vendrell ens recita també poesies adequades a l'acte, (fou aplaudit al mateix que en Felix Llop).

El President del "Grup Excursionista Muntanyenc", llegeix un esplèndid parlament inspirat en l'amor a la Pàtria i exhortant a tots a seguir la via de la llibertat de Catalunya, acabà essent molt aplaudit.

En Castellnou recità un bonic vers català.

El President del "Grup Excursionista Tarragoní", diu boniques coses sobre excursionisme i parla de la unitat de criteri que deu regnar entre els Grups excursionistes pel bé de tots i de Catalunya. (Llargos aplaudiments).

El President del "Tarragona F. C.", senyor Maset, ens parla de l'esport, dedica grans elogis a l'excursionisme i defensa amb bons arguments l'esport del Futbol com a base d'una cultura física immillorable. Agraïx l'atenció d'haver sigut convidat i prega a tots no desmain i fassin excursionisme, que és el millor que un jove pot fer.

En Martí Marias, en nom del Grup Excursionista, dirigeix la paraula i diu que l'excursionisme és una de les bases de nacionalisme.

Es font de nacionalisme, perquè les excursions faciliten els coneixements artístics i patriòtics de nostra Catalunya; prega als excursionistes a que en les seves sortides cerquin aquelles dolces cançons catalanes que ens arriben a l'ànima i que per molta deixadesa fugen de nosaltres.

En parlar del Monestir de Poblet, diu que a la seva vista ens hem d'avergonyar recordant a Catalunya potentia i lliure, avui encara dominada per les cadenes de l'esclavatge. (Aplaudiments).

Diu a tots els joves excursionistes que fassin excursionisme, que crein forces entitats excursionistes per arreu de Catalunya per a que tots, tots no deixin de conèixer-la i estimar-la, perquè un jorn no llunyà poguem sortir a cercar ço que tots anyorem, la llibertat de la Pàtria.

Les dues sobiranes

La diada de l'onze de Setembre és la festa nacional de Catalunya; cap festa com aquesta té el perfum de tragèdia i de glòria. Potser cap festa pot tenir un simbolisme tan punyent i pot amagar una lliçó tan amarga.

Be és veritat que ja quasi dins del clos de Barcelona moriren en la seva defensa els coronels Zaavedra, Ortiz, Davila i Muñoz i delmada la companyia dels argenters; que a Santa Clara la companyia dels notaris s'entossudiren en la defensa i que fossin testimonis de la lluita sagnant els cadàvers dels cavallers D. Josep d'Oliver, comte de Camprodón i de D. Vicens Duran; que dalt de la muralla caigués abraçat amb la bandera el Conseller en cap En Rafel Casanova i com una guàrdia d'honor, al seu entorn, sucumbissin D. Antoni de Berardo i els capitans Basols, Lleó, Codina i molts més cavallers i dignitats; que quan el sol s'amagava, prop de 9.000 baixes de l'exèrcit enemic i prop de 4.000 dels sitiats eran testimoni de la lluita aferrissada; però, per damunt de tants herois i de tants màrtirs com glorifiquem en l'onze de Setembre, hi ha la glorificació de la sobirania d'un poble, d'un poble que sap morir tossut perquè estima massa la seva llibertat.

L'onze de Setembre és la glorificació de la sobirania perduda; és també el tribut al honor dels morts i a la virtut dels màrtirs, a la vegada que un vot pietós i ferm de reconquerir les llibertats que en us de la força ens foren robades...

Emperò, en la glòria trista de l'onze de Setembre, si amaga una lliçó amarga, tan més amarga, quan avui, després de tan temps com els nostres morts esperen, encara hi ha qui no ha sapigut entendre la lliçó de la Història.

Es cert que els catalans lluitaren per la seva llibertat, per servir la plena sobirania del poble; però aquesta lluita es féu més aferrissada per voler-se servir fidels a la sobirania d'un Rei que, sobre el seu cap

pesava més la conveniència pròpia que no pas sobre la consciència la paraula empenyada.

Els catalans lluitaren per dues sobiranes, per la seva i per la de un Rei. Si tan bé com ells defensaren la seva, l'Arxiduc hagués defensat la que li pertocava, els màrtirs de l'onze de Setembre no rebrien avui el tribut al vençut.

La gesta heroica de l'epileg de les nostres llibertats té una sombra. La sobirania del poble semblava eclipsada per la sobirania del Rei, l'Arxiduc.

Barcelona no es rendeix, digué la ciutat, per tal de conservar-se fidel al Sobirà, del qual depèn sempre la declaració de pau o de guerra.

D'aquesta fidelitat l'Arxiduc no va rellevar-los fins quan la força del despotisme unitari havia arrepassat les llibertats, i els tractats internacionals havien esquarterat Catalunya com si per ells, Catalunya, no hagués sigut més que la joguina de la barralla.

A Catalunya, la sobirania de la realesa, per damunt de la sobirania del poble, li fou fatal. La sobirania de la realesa ofegà les llibertats patries, la sobirania de la realesa que molts catalans portaven dins del cor, els posà una vena als ulls.

Els herois de l'onze de Setembre moriren per dues sobiranes. Catalunya us agraïx les dues, ja que el vostre Rei, l'Arxiduc, no va saber agrair-vos la seva; però els catalans d'avui hem de pensar en que les generacions de demà no els hi calgui més que agrair-nos el martiri de la nostra pròpia sobirania.

MARGENET.

Xi ha qui ha dit que la nostra llengua es aspra i llejja; aquesta afirmació si le fa un estranger es un cas d'ignorància; si la fa un català es un sacrilegi.

A. ROVIRA I VIRGLI.

Cervesa DAMM embotellada i pasteuritzada per la casa BLANDINIÈRES es la millor

Forts aplaudiments seguien les últimes paraules de l'orador.

En Cosme Oliva llegeix un bonic parlament inspirat en la font de riquesa cultural que representa l'excursionisme; fou ovacionat.

S'acabà imposant una llaçada a la senyera de la Cooperativa, es donaren visques a la novella entitat que fá la Cap anyada i no hi falta el crit tan nostre.

M.

Veus de fora

Constantí

El dissabte passat, dia 8, se celebrà en el camp del Constantí F. C. un interessantíssim partit entre el reserva del Tarragona F. C. i una selecció de l'equip propietari del camp. El partit disputadíssim finalitzà amb el resultat de (set) goals a (un) a favor dels forasters, a pesar dels esforços dels locals per millorar el resultat.

—El dia 9, tingué lloc al mateix camp, un partit de futbol entre l'Urano F. C. de Tarragona i el Constantí F. C. El partit que fou esplèndid acabà amb un empat a un goal. Pels locals se distingiren el formidable mig centre Grau, qui feu una reentrée esplèndida; el defensa Ferré I, qui s'acredità amb el seu joc net i precís, com un dels millors defenses, i el porter Cusidó II, qui tingué una tarda colosal, parant tots els xuts que se li dirigiren, doncs el goal que se li feu era imparable. Els que'ns agradaren més dels forasters foren el porter i defenses, quins desenrotllaren un joc eficaçíssim.

De l'arbitratge del primer partit se n'encarregà en Ferré I, a gust de tots. Del segon ne fou en Cendrà, qui ho feu amb bona voluntat sense gaire encert.

—El dia 9, l'Unió Sportiva de Constantí se traslladà al poble del Mosté jugant amb els locals un partit amistós, sense que ambdós equips poguessin fer cap goal.

—El dia 10, al camp de les Escoles jugaren els petits futbolistes de la Pobla de Mafumet i l'infantil del Constantí F. C. L'encontre molt animat acabà amb un empat a 0 goals.

FREE-KICK.

VARIA

Eills!

"El Diario de Tarragona" un diari local que no ens pensàvem que vegés la llum i per nosaltres que no la veu, ha comentat l'expulsió del Dr. Aleu d'Acció Catalana per haver assistit a un banquet en commemoració d'uns compleanys oficials, dient que Acció ha fet poc i que "ells" l'haurien manat fusellar.

"Eills" si filem prim es veu que tenen medis de poguer fer això que anuncien, tenen a la mà la podridura d'uns governs, i tenen pistolers per executar els seus propòsits en plena via pública i sense procés. Són realment procediments expeditius dels que encara no tenim la sort de disposar.

Embarrancaments

"Espanya", el famós cuiracat de la flota espanyola, ha sofert un greu embarrancament a la costa africana. Ha quedat tan mal parat, que es creu difícilíssim que en surti en vida. Els anglesos i els portuguesos, pagant el que sigui, estan fent treballs de salvament. El comandant

del vaixell, molt optimista, assegurà que dintre vuit dies beurien una copa de xampany a Gibraltar a bord de l'"Espanya". Hi haurà Marxa Reial.

El Ford estanc, el famós cotxet de la Tabacalera espanyola ha sigut víctima d'un greu embarrancament en una de les carreteres dels volts de Tarragona. Ha quedat tan mal parat, que no troben les dues rodes posteriors. Els mecànics, pagant la tabacalera, fan els possibles per recullir totes les caragoles. El Comandant del Ford, Sr. Quesada, molt optimista, ha assegurat que dintre vuit dies beurà una copa de xampany a bord del Ford. Hi haurà música de "Las Corsarias" perquè no es pot treure del cap aquell vers, "Bandèrta tú eres gloria".

Nacionalisme de caixa forta

Suara, fa tot just un parell de setmanes, va celebrar-se a la Lliga Regionalista de Barcelona, una solemníssima reunió de capítols, per tal de fixar novament les orientacions renovadores que calia iniciar per detenir a la Lliga en la pendent inevitable de la seva ensorrada definitiva.

Tothom, il·lustres eminències i modestos parlamentaris d'anar per casa, tots van dir la seva. S'esdevingueren sorpreses corprenedores: temperaments infatigables i criteris tradicionalment conservadors, pronunciar en olímpics l'acusació fulminant al propi conservadurisme; fins sorgí a flor de llavis d'un pulcre i il·lustre capdevanter una intraduble frasse malsonant, i fins un xic barroera.

Surava a l'ambient un radicalisme encoratjador; aquella sala d'actes del convent de la plaça de Curulla semblava tan mateix, una sessió corglaçadora d'uns herois conspiradors patriotes; el baronet de Güell i el President del Govern de Catalunya, com sempre, donaren la nota forta.

La llibertat de la Pàtria, qui sab, si estava al nostre abast...

De sobte, però, una veu sonora, d'entonació ampulosa i agradable, solemniament, sorgí potent d'una molçuda i ampla cadira de braços...

—Es lamentable, amics i companys, que la nostra entitat tradicionalment conservadora, hagi perdut el seny salvador... ¿Com és possible il·lustres patriotes, que en aquesta reunió solemne d'homes que volen salvar Catalunya, s'hagi advocat per les tendències separatistes? Passó, protestant-ne però, per que tes professin i les prediquen els minyonefs d'Acció Catalana; però vosaltres, el seny de Catalunya, no podeu jamai pronunciar el mot separatisme, que és una amenaça pels interessos sacratíssims de l'economia catalana.... Catalunya, dins d'Espanya, pot tornar a ésser rica i plena...

Dintre de l'escó molçut, el cronista va endevinar la figura gentilíssima d'un patriota mil cops il·lustre i venerable: era el nostre representant a la «cort» d'Espanya N'Eduard Recasens.

Deu el guardi d'un possible atracament a la seva caixa forta.

Gramofons

No som gaire forts en la història dels invents, per això no sabem ben bé en quin segle es va inventar la tatera; no obstant, no hi ha dubte que és un gran invent que pot donar cel britat a una època. La màquina de cusir és altra pensada que, sense dubte, s'emporta totes les simpaties i tota l'admiraçió de les gentils mulhinetes. Hi ha un altre invent, però, que s'emporta tot el nostre odi, tota la nostra animat versió, el repulsiu gramofon. Totes les

gents d'oid delicat i de gust selecte li ha tirat la seva pedra, però ell aguanta ferm com si res. Mentre escric això n'hi han tres, quatre, cinc que funcionen desesperadament en infernal regata. Soc amic i admirador del món i de la vida plàcida, però en moments així un desitja un cataclisme com el del Japó.

Viatge de purificació

Amb motiu de la diada patriòtica d'avui, el nostre Excel·lentíssim Ajuntament ha designat dos excel·lentíssims concellers per anar al peu del monument d'En Casanovas per retre-li el degut homenatge. Nosaltres, que no dubtem de la puritat dels sentiments de nacionalisme dels dos esmentats concellers, ens permetem donar-los-hi un consell: que no prenguin aquest viatge com un de tants viatges organitzats pel consistori, buits de tota eficàcia. Nosaltres, quan per curiositat ens hem barrejat amb certes multituds, al eixir acostumem a pendre un bany. Pensin els dos concellers designats pel nostre Excel·lentíssim Ajuntament que se'ls presenta una ocasió propícia per la esmentada pràctica d'higiene.

Responsabilitats

Un diari local parla de la necessitat d'exigir responsabilitats per la manera com s'han gastat els diners en obres municipals. A la responsabilitat concreta del mercat central que cita el col·lega local, nosaltres n'hi volem afegir un altra.

L'escola Saavedra està inaugurada a l'any 1913; doncs, bé si no es fa un miracle, dins d'uns quants anys allò tornarà a ésser el que abans havia sigut, un cassalot.

Per què es va donar per bona una obra que al cap de deu anys està ja tota esquarterada? Veus aquí un altre cas de responsabilitat. Un altre dia ja en treurem a llum altres.

Escombraries i fanalets

Uns amics nostres de la part del port ens pregunten que intervinguem prop de la Comissió de festes per si té a bé canviar el programa.

Abans que tot, que'ls hi agraeixen molt les escurrialles de les festes que'ls hi dediquen, i després, que en comptes de gastar-se els diners en fum i pólvora, que millor agrairien que els hi escombressin els carrers un parell de vegades a la setmana.

Quedeu complacuts amics: Però els nostres regidors no s'hi capfiquen amb això.

Si en comptes de demanar-los la neteja dels carrers els hi demanesiu uns quants fanalets per la retreta, fins trobarieu mitja dotzena de regidors que anirien a Saragossa.

Tenim consciència d'ésser la continuació dels nostres predecessors que ens han format fisiològicament i moralment, de ésser els usufructuaris d'un patrimoni que hem de trasmetre augmentat; i aquesta successió constant d'individus posseïts de un ideal únic, fa un individu sol, s'enten: la nació.

SIGHELE.

NOVES I COMENTARIS

Han començat a l'extrem de la Rambla de Sant Joan la instal·lació dels "Stands" de la Fira de Mostres que ha de celebrar-se en les vinentes festes de Sta. Tecla.

Malgrat els ridículs cartells anunciadors i l'haver estat anunciat això com un número de festa major en lloc de ser-ho com una manifestació seriosa de la vida del nostre poble, els organitzadors posen tot el seu esforç perquè la cosa siga lo millor possible.

Sembla que són força les cases que's proposen pendre-hi part.

La "Lliga del Bon Mot" està realitzant una bella croada per les terres catalanes en pro del bon parlar.

En aquests últims dies s'han celebrat actes de propaganda a Blancafort i a Vilasar de Mar, i properament s'en celebraran d'altres a La Masó, Ripdóms, Espluga de Francolí i altres pobles de les nostres comarques.

Els regidors tarragonins que per acord del nostre Ajuntament portaran una corona al monument d'en Rafel de Casanova, són els senyors Arana i Lliteras.

La Mainada

EL MILLOR PERIÒDIC PER ALS INFANTS DE CATALUNYA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

A Catalunya . . . 7'50 Ptes. any
A Fora 13'— " "

Als infants que ens trametin cinc noves suscripcions, els servirem, de franc, la seva

El Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya, ha acordat celebrar les seves reunions els dilluns i els dimarts de totes les setmanes.

Aquesta nit, a les deu, tindrà lloc en el nostre local social la vetllada íntima que el nostre "Centre d'Acció Catalana" celebra en homenatge dels que moriren defensant les llibertats de la nostra Pàtria.

Són pregats d'assistir-hi tots els socis del "Centre".

A Alcanar s'estan fent els treballs per a la constitució de la "Joventut Nacionalista Alcanar", adherida a Acció Catalana.

La comissió organitzadora te redactats ja els estatuts pels que ha de regir-se la patriòtica entitat.

En el número vinent donarem compte de la Junta directiva que's nomeni.

El Centre Industrial ha publicat als diaris locals una lletra en català, dirigida als socis i a les entitats i particulars de Tarragona, pregant-los-hi que per mitjà de subvencions en metàlic vulguin ajudar a que siga més nombrós el número de premis establerts per el Concurs d'Aprenents.

Nostre volgutíssim company i amic En Joan Antoni Guardies ha tingut un nou premi en els Jocs Florals del Poble Nou.

L'enhorabona.

L'amic Martí Maries ha regalat a la biblioteca del nostre "Centre" dues belles novel·letes, filles de la seva ploma, molt ben editades. Son escrites en espanyol, les primeres obres de l'amic i les últimes en idioma caòtic. L'entusiasta company, adés afillat a Acció Catalana, sap ben bé les estretes normes de la nostra organització i sabrà complir-les.

Hem rebut també del volgutíssim amic En Ferrán Paladelle un bon nombre de llibres interessantíssims. Agraïm l'obsequi a abdos amics.

Industrials i comerciants

Si voleu recobrar les forces gastades per l'excessiu treball, haveu de proporcionar-vos un flascó de

FOSFANOL VIAN

elixir o granular, poderós reconstituent i excel·lent tònic muscular adoptat pels metges. Amb el FOSFANOL VIAN obtindreu curacions sorprenents de Neurastènia, Artrítisme, esgotament físic, dolors de cap i estats tuberculosos.

De venda: Farmàcia Sanromà, Unió, 47, i a Barcelona, Farmàcia i Laboratori EL SIGLO, Sant Pau, 33, davant Mendizábal.

Cumplint acord de la Junta directiva del Sindicat de Cartllaires de la Companyia del Nort, avui, una comissió d'aquesta entitat portarà una branca de llorer al monument d'En Rafel de Casanova.

S'ha senyalat, en principi, el segon diumenge del vinent octubre per a l'inauguració del nostre "Centre". Podem donar ja com a segur que en el miting que tindrà lloc aquell dia hi parlaran, entre altres, En Massó i Llorens, En Nicolau d'Olwer i el nostre volgutíssim Director N'Antoni Rovira i Virgili.

Bosses i Gorres

per a bany, cinturons, moneders per a senyores i senyors, del país i americans, les ha rebut la

Casa COCA

COMTE DE RIUS, 7

PREUS DE FÀBRICA

La Lliga Regionalista de Tarragona celebra avui una vetllada en homenatge als heróes de l'onze de setembre. Tambè hi prenen part els Pomells de Joventut.

Al homenatge a En Rafel de Casanova, que avui se celebra a Barcelona, hi portarà la representació del Centre d'Acció Catalana i de EL CAMP DE TARRAGONA el nostre distingit amic Doctor Battistini.

Correspondència

A. S. N. Morell.—El vostre article anirà en el número vinent.

P. Ll. Salomó.—Esperem le article promès.

M. B. Barcelona.—Encar no estem satisfets. Volem que siga millor.

TORRES, VIRGILI & CARBÓ.—IMPRESSORS SANT FRANCESC, 14.—TARRAGONA

AGENT DE LES EMPRESES MARITIMES
Navigazione Generale Italiana
LA VELOCE
 SOCIETA ITALIANA DI SERVIZI MARITTIMI

AGENT DE DUANES

APODACA, 8
 TARRAGONA
 TEL. 527

CONSIGNATARI DE VAIXELLS

AGENTS
CARBÓ & C.^a
 TARRAGONA

Local d'exposició i vendes
 Rambla St. Joan, 63. - Telèfon 504

 Rebaixa de 250 pessetes en tots els models

 TURISME 3.575 PESSETES

 Vendes a PLASSOS si es desitja

Casa LLANAS

PARAIGÜES, VANOS, ARTICLES
 D'OBSEQUI I OBJECTES D'ART

COMTE DE RIUS, 26.-Telèfon 502

OLIS D'OLIVA PEDROL

CLASSES VERGES PER A TAULA. - UNIC
 DIPOSIT PER A LA VENTA AL DETALL

FORTUNY, 13. - TARRAGONA

Dr. Rafel Battestini

Metge Director del Hospital Civil

CONSULTA: De 11 a 1 i a hores convingudes

RAMBLA S. CARLES, 14
 TARRAGONA

MÀQUINA DE COSIR I BRODAR
HEXAGON
 BOBINA CENTRAL

Al comptat. . 55 duros
 A plassos . . 65 "

Exposició i vendes: SALVADOR FORCADELL, Unió, 9.-Telèfon 457
 TARRAGONA

Taller de reparacions DE MAQUINARIES

Especialitat en automòvils

Premsa per a massissos

Accessoris i peces de recanvi

STOCK DUNLOP

Alfons Sastre i Piqué

Reial, 30, bis
 TARRAGONA

Història Nacional de Catalunya

per

Antoni ROVIRA

i VIRGILI

Cinc grans volums amb nombrosíssims gravats

Suscripció per quaderns y per volums

Edicions Pàtria: Diputació, 95. - Barcelona

Està a la venda el primer volum, i el mes que ve es posarà a la venda el segon

CELLER MASALLES

VINS I OLIS DE COLLITA PROPIA

SERVEI A DOMICILI

Rambla Sant Joan, 26. - Telèfon 668

Anuari dels Catalans
 ANY 1923

Publicació il·lustrada de propaganda nacionalista. - Text escollidíssim. - Conté enguany, entre altres treballs, La literatura Catalana antiga, per L. Nicolau d'Oliver; Història del catalanisme, per A. Rovira i Virgili; La poesia catalana moderna, per Tomás Garcés

Preu: 2 Ptes.

DE VENDA al Centre d'ACCIÓ CATALANA de Tarragona
 August, 11, principal

Suc de raïms sense fermentar (sense alcohol)

MOSTELLE (RAIMOST)

El Vermut més higiènic

Un excel·lent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescències

Rafel Escofet
 TARRAGONA

Celler IDEAL

VINS DE TAULA SUPERIORS
 BLANCS I NEGRES

DE LA

Canonja, Secuita i Priorat

OLIS, LICORS I XAMPANYS

DE LES

MILLORS CLASSES

SERVEI A DOMICILI

11, August, 11.-Telèfon 577

RESERVAT

RESERVAT

JA SOU DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'EN SENYANCA CATALANA?

Dr. FONT i CABOT

METGE-OCULISTA

EX-DIRECTOR DE LA CONSULTA DE OFTALMOLOGIA EN EL DISPENSARI DEL SAGRAT COR DE JESÚS DE BARCELONA

De 10 a 12, de 3 a 4 i a hores convingudes

Rambla Sant Joan, 58
 TARRAGONA

LLET CONDENSADA

EL PAGÉS

Es la millor

S. A. INDUSTRIA LLETERA-BARCELONA